

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING**1969****1969**

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1968		1.865	4.250 / 3,85 / 3,39	42,66	7.791	250 / 101	118 /	15,7 ⁵⁾	– ⁵⁾
1969		1.903	4.190 / 3,85 / 3,33	41,07	7.915	270 / 10,3	112	35,8	21,8
1970	67.167	1.896	4.340 / 3,85 / 3,33	41,08	8.252	279 / 107	121	53,5	–

1) Productie / consumptie / export

Boterberg EEG 1 nov. 1969 was 420.000 ton

1969			
1969-xx-xx	WP	Gegevens uit WP.-Jaarboek over Europa	
1969-01-09	NvhN	Voorz. Landbouwschap Knottnerus: 'Plan Mansholt Sociaal onaanvaardbaar..'	
1969-01-15	LC	PZ. v. Dam: 'Zuivelexport op 1100 miljoen gulden'	
1969-01-29	PZC	Minister Witteveen: Plan landbouw 1980; 'Plan Mansholt' te duur'	
1969-02-14	NvhN	Opslag boteroverschot kostte EEG-landen in 1968 zo'n f 240 Mln.	
1969-03-27	ZZNB	Melkveehouders krijgen geld weer terug uit Zuivelfonds	
1969-03-27	HVV	Dr. Mansholt: 30.000 ton boter niet te eten	
1969-04-16	LC	(Boter)bergafwaarts	
1969-05-09	HVV	Mansholt: boterprijs moet sterk omlaag – 3e maal koelhuisboter	
1969-08-08	HN	Nog steeds geen vaststelling prijzen landbouwprodukten binnen de E.E.G.	
1969-09-11	PZC	Zeven miljoen uit zuivelfonds voor voedselhulp	
1969-09-18	HVV	Kwart miljoen melkkoeien in EEG moet worden geslacht	
1969-10-09	PZC	Veehouders krijgen deel van heffing zuivelfonds terug	
1969-10-22	PZC	Koelhuisboter goedkoper?	
1969-10-31	HN	CBTB-ers hielden praatvergadering.	
1969-11-27	PZC	Tweede Kamer ziet geen gat in boterberg	
1969-11-28	ZZNB	Kritische stemmen bij behandeling van de Landbouwbegroting	
1969-12-04	LD	In de koelhuizen liggen 324 miljoen pakjes boter	
1969-12-18	ZZNB	De boterberg naar 400.000 ton	

1969

Jaarboek WP. over 1969

LANDBOUWPOLITIEK. De Nederlandse en Belgische landbouwpolitiek is voor wat de markt- en prijspolitiek betreft nu geheel opgegaan in het gemeenschappelijk landbouwbeleid in de EEG.

Deze markten prijspolitiek is vnl. gericht op het isoleren van de agrarische prijzen binnen de EEG. van de invloed van de lagere wereldmarktprijzen door de vaststelling van richtprijzen. Deze richtprijzen worden grotendeels verwezenlijkt door een systeem van variabele heffingen bij invoer van buiten het EEG-gebied en vaste interventieprijzen waartegen de overheid de produkten aankoopt, indien het prijspeil binnen de EEG beneden een van de richtprijzen afgeleid niveau daalt. Voor sommige produkten, zoals oliehoudende vruchten en zaden (olijven, koolzaad), bestaat daarnaast een stelsel van directe toeslagen aan de producenten. Bij de uitvoer van landbouwprodukten naar landen buiten de EEG wordt het verschil tussen het interne EEG-prijsniveau en de wereldmarkt overbrugd door subsidies, die restituties bij export worden genoemd.

Het systeem van landbouwpolitiek in de EEG heeft geleid tot overproductie, vooral van zuivelprodukten (boter), tarwe en suiker. Hierdoor zijn de kosten van dit beleid zeer hoog opgelopen (in 1970 tot ca. f 10 miljard); deze kosten worden gedragen door het Europese Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw. Het structuurbeleid (ruilverkaveling, grondverbetering, afwatering, irrigatie, subsidies voor bedrijfsverbetering e.d.) en de sociale politiek voor de landbouw (sociale bijstand, vervroegde pensionering, bedrijfsbeëindigingsvergoedingen) zijn tot nog toe grotendeels voorbehouden gebleven aan de nationale politiek van de lidstaten der EEG. Wel heeft de Europese Commissie hierover eind 1968 een geruchtmakend memorandum ingediend bij de Raad van Ministers van de EEG, het 'memorandum 1980', gepubliceerd 20 dec. 1968 en bekend geworden als het zgn. **Plan-Mansholt**.

Het Plan-Mansholt is gericht op de landbouw in 1980. Het centrale punt van dit plan is een drastische vergroting van de produktie-eenheden in de landbouw. Daartoe dient de landbouwbevolking in tien jaar te worden gehalveerd. Daarnaast moet vijf miljoen ha marginale (dwz. minder goede) cultuurgrond uit de landbouwproduktie worden genomen en worden bestemd voor bebossing en recreatie.

Als middelen om tot dit doel te geraken voorziet het Plan-Mansholt in de volgende maatregelen:

- a) De verbetering van de produktiestructuur in het algemeen. Deze moet bereikt worden door een drastische vermindering van het aantal landbouwbedrijven en het stichten van veel grotere produktie-eenheden en moderne landbouwbedrijven. Parallel daarmee dient een vermindering van de agrarische beroepsbevolking in de EEG van tien miljoen personen in 1970 tot vijf miljoen in 1980 plaats te vinden. Ter stimulering van deze ontwikkeling worden in het plan investeringssteun en kredietfaciliteiten voorgesteld. Degenen die de landbouw verlaten en hun grond ter beschikking stellen ter verwezenlijking van dit plan, zullen een uitkering ineens ontvangen. Verder worden maatregelen voorgesteld ter verbetering van de beroepsopleiding en de omscholing, het geven van toeslagen op ouderdomspensioenen en een regeling voor vervroegde pensionering vanaf het 55ste jaar. Daarnaast moet een communautair regionaal ont-

wikkelingsbeleid worden gevoerd om alternatieve werkgelegenheid buiten de landbouw te scheppen.

- b) Het onttrekken van grond aan de produktie. De Europese Commissie stelt voor verdere uitbreiding van de oppervlakte aan cultuurgrond achterwege te laten en in de komende tien jaar vijf miljoen ha (ruim 7%) aan de agrarische produktie te onttrekken.
- c) Het verbeteren van de afzetstructuur. Door bundeling van het aanbod van land- en tuinbouwprodukten door middel van producentengroeperingen en contractteelt, welke ontwikkeling door subsidieverlening gestimuleerd moet worden, wil de Commissie de markt- en afzetstructuur moderniseren.

Nieuwsblad van het Noorden, 1969-01-09-a

Voorzitter Knottnerus van Landbouwschap

Plan-Mansholt: sociaal onaanvaardbaar beleid

„**Het plan-Mansholt** versterkt de toch al bestaande misvatting, dat de overschotproblemen het gevolg zouden zijn van een verouderde structuur van de landbouwbedrijven. Het gaat hier om een sociaal onaanvaardbaar beleid en het is een rem op de structuurverbetering door de boeren en tuinders zelf.” Dit zei gisteren voorzitter Ir. C. S. Knottnerus van het *Landbouwschap* in zijn nieuwjaarsrede, waarin hij weinig heel liet van het plan-Mansholt. Hij zei er om nog dit van: „We lopen op het ogenblik het gevaar, dat de agrarische bevolking die toch al twijfelt aan de juistheid van het landbouwbeleid, haar vertrouwen daarin verliest.

Op de ledenvergadering van de *Coöperatieve Melkproductenbedrijven DOMO-BEDUM G.A.*, die gisteren in Assen is gehouden, is het plan-Mansholt ter sprake gebracht door hoofd-directeur K. de Boer. Volgens hem zal realisering geheel of gedeeltelijk, mogelijk leiden tot een periode van marktverstoringen en speculaties.

Vervolg in MAP DOMO-BEDUM

Leeuwarder Courant, 1969-01-15

Nederlanders aten meer kaas dan ooit

Zuivelexport op 1100 miljoen

Boterproduktie op 120.000 ton p.j., consumptie op 550 ton per week

Het Nederlandse volk heeft in 1968 de record-hoeveelheid van honderdduizend ton kaas genuttigd, maar liet de boter steeds meer links liggen. Het verbruik daarvan daalde met niet minder dan 25 procent tot 31.000 ton, een nieuw laagtepunt. Het hoofdelijk verbruik was slechts 2.5 kg. Het verbruik van consumptiemelk en consumptiemelkproducten daalde iets, dat van gecondenseerde melk, waaronder koffiemelk, handhaafde zich.

De voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, ir. B. van Dam, vertelde dit vanmorgen in zijn nieuwjaarsrede. De fob-waarde van de zuivelexport bedroeg in totaal f 1100 miljoen, een bedrag in dezelfde orde van grootte als het vorige jaar. Sinds op 29 juli het stelsel van ge-

meenschappelijke zuivelprijzen in de EEG van kracht is geworden hebben wij met onze producten op de markten van de partnerlanden weer wat gemakkelijker entree gekregen. Het Nederlandse zuivelbedrijfsleven heeft hiervan volgens Ir. Van Dam een redelijk goed gebruik van gemaakt.

De heer Van Dam ging vervolgens de lotgevallen van de verschillende zuivelproducten in 1968 na. Kaas: productie fabriekskaas 244.000 ton, 7 pct minder dan in 1967. Oorzaak van deze daling na jaren van geregelde stijging: het verdwijnen van de inleveringsregeling na 30 maart 1968. Productie boerenkaas 8000 ton, vijf procent meer dan in 1967. Binnenlandse consumptie Nederlandse kaas 96.000 ton of vijf pct meer dan vorig jaar. Consumptie geïmporteerde kaas 4000 ton, samen 100.000 ton. Kaasexport 150.000 ton (plus 15.000), de export van Cheddar en bij het VIB ingeleverde kaas inbegrepen.

Laat men deze buiten beschouwing dan resteert een „traditionele” export van 121.000 ton (plus 10.000). Van deze stijging kwam 6000 ton voor rekening van de EEG, 4000 ton van derde landen.

Het *voedselvoorzienings in- en verkoopbureau* (VIB) had in 1968 de beschikking over 38.000 ton ingeleverde kaas, waarvan 25.500 in datzelfde jaar ingeleverd, de rest oudere voorraad. Het kon 28.000 ton verkopen; 25.000 ton ging naar de smeltkaasindustrie in binnen- en buitenland, ruim 3000 ton werd door de handel teruggekocht. Het laat zich volgens ir. Van Dam aanzien dat de nog resterende 10.000 ton binnen enkele maanden zal zijn afgezet.

Boter: productie 120.000 ton (plus 22.000). Oorzaak van de stijging: de melk die na het einde van de kaasinlevering de kaasbak leed, werd vrijwel geheel tot boter en mager melkpoeder verwerkt.

De binnenlandse boterconsumptie is danig aangetast door twee achtereenvolgende prijsverhogingen: nu nog slechts 550 ton per week. Uitvoer boter en botervet 55.000 ton, waarvan 10.000 ton in de vorm van boterolie, waarvan weer de helft via het wereldvoedselprogramma naar ontwikkelingslanden ging. Boteruitvoer naar Engeland 18.000 ton, naar de EEG ruim 9000 ton.

Het VIB beschikte in 1968 over 71.000 ton ingeleverde boter, waarvan 57.000 ton in datzelfde jaar ingeleverd. Het raakte er 31.000 ton van kwijt, zodat eind 1968 nog 40.000 ton over was. Van de 31.000 ton kwam 3000 ton als koelhuisboter op de binnenlandse markt.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1969-01-29

Minister Witteveen in Brussel:

‘Plan-Mansholt te duur’

(Van onze correspondent).

BRUSSEL - Minister van financiën Witteveen heeft gisterochtend in de EEG-ministerraad het ‘**plan-landbouw 1980**’ van de Europese commissie ‘teleurstellend’ genoemd en hij heeft met name het deel dat ingrijpende wijzigingen in de structuur van de Europese landbouw wil brengen afgewezen, omdat de financiële lasten naar het oordeel van Nederland zulke belangrijke uitgaven zouden vergen, dat die in geen enkele staatsbegroting kunnen worden opgenomen.

De interventie van de Nederlandse minister van financiën maakte deel uit van de eerste algemene beraadslagingen over het plan 1980 (dat ook wel '**plan-Mansholt**' wordt genoemd, hoewel deze met nadruk heeft verklaard dat het als een voorstel van de gehele Brusselse commissie moet worden gezien), waaraan aan Nederlandse zijde ook minister Lardinois en staatssecretaris De Koster hebben deelgenomen.

Met uitzondering van Italië, dat uiteraard van het structuurplan nog wel wat voordelen verwacht, bleken ook de andere landen gereserveerd tegenover de structuurwijzigingen (samen smelten van bedrijven, vervroegd staatspensioen voor landbouwers, afslachten van de veestapel, onttrekken van gronden aan de landbouw enz.) te staan.

Het ging daarbij ook vooral om de financiële consequenties en om het feit dat de regeringen de structuurpolitiek eerder als een nationale taak willen zien dan als een vorm van gemeenschappelijk beleid. Geen van de aanwezige ministers heeft echter zo rondweg als de Nederlandse bewindsman de structuurwijzigingen afgewezen omdat de kosten niet te dragen zouden zijn voor de nationale begroting.

Ook de nieuwe voorstellen voor het markt- en prijsbeleid zouden voor Nederland een extra uitgave vragen van 3,6 miljard gulden voor één jaar, terwijl de omschakelingen ten behoeve van het structuurplan zeker op tweeënehalf keer dat bedrag (ook voor één jaar) zouden uitkomen.

Tegen de strekking van het structuurplan heeft Nederland minder bezwaren, zoals minister Lardinois heeft uiteengezet. Het ziet de noodzakelijkheid voor 1969 - 1970 op zo kort mogelijke termijn de landbouw-prijzen vast te stellen, zeker tegen de achtergrond van een structuurbeleid. Met dat vaststellen is men, als gevolg van het feit, dat de commissie zo laat is gekomen, in tijdnood. Nederland voelt er echter niets voor om, zoals België heeft voorgesteld, de huidige prijzen te handhaven. Vooral het zuivelbeleid zou Nederland 1 miljard gulden meer kosten, en in het bijzonder de boterprijzen achten wij te hoog. Terwijl de produktiekosten voor 1 kilo boter f 6,25 bedragen zou daarvoor om de overschotten te helpen wegwerken f 12 per kilo moeten worden betaald.

Analyse

Wat het structuurbeleid betreft, kon ons land zich bij monde van de minister van landbouw wel aansluiten bij de analyse, die de commissie van de situatie heeft gegeven en zal mogelijke maatregelen ter verbetering treffen zoals de afslachtpremies, die vooral nuttig voor kleine boeren zouden kunnen zijn. Nederland is echter van oordeel dat in het plan *landbouw 1980* de verantwoordelijkheid voor grootte en omvang van de landbouwbedrijven te veel centraal wordt gesteld. In ons land is dat veel meer een kwestie van belanghebbenden.

Minister Debré van Frankrijk heeft in de eerste plaats eveneens geconstateerd dat naar Franse mening de markten prijspolitiek tot het gemeenschapsbeleid behoort en dat de structuurpolitiek een kwestie was die de nationale regeringen aangaat. Hij heeft ook nog opgemerkt dat naar zijn mening landbouw en industrie met elkaar in evenwicht dienden te zijn. Wanneer men dus enerzijds de tarieven voor industriële produkten afbreekt moet men daar anderzijds een preferentieel systeem tegenover stellen. Staatssecretaris De Koster heeft die opvatting bestreden en daarbij ook gewezen op de verantwoordelijkheid van de EEG-landen tegenover de zogenaamde derde wereld, met name de ontwikkelingslanden. Ook dat bleek een dialoog van doven, zodat tenslotte het besluit dat de ministers van landbouw nu eerst over de prijsvoorstellen van 1969-1970 zouden gaan onderhandelen de meest verstandige beslissing scheen.

Zij zullen zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval voor 1 april 1969 tot overeenstemming trachten te komen. Mocht één van hen het nodig achten dat de zgn. grote ministerraad (daaraan nemen dus ook de ministers van buitenlandse zaken en die van financiën deel) bijeenkomt dan zal dat gebeuren.

Het structuurbeleid zal door een dergelijke algemene raad van ministers worden behandeld. Daar zal echter eerst nieuwe studie door de permanente vertegenwoordigers aan voorafgaan. Zij zullen worden bijgestaan door een deskundige financiële zaken en een landbouwdeskundige.

De ministers hebben het ook nog over de toetreding van Engeland en andere kandidaatleden gehad. Staatssecretaris De Koster vatte gisteravond samen: „We zijn geen stap voorwaarts gekomen, misschien is er wat meer duidelijkheid in onze standpunten”. Begin maart zal het onderwerp opnieuw ter sprake komen. Inmiddels zullen de permanente vertegenwoordigers een tussentijds rapport uitbrengen.

Nieuwsblad van het Noorden. 1969-02-14

Opslag boteroverschot kostte EEG-landen in 1968 zo'n f 240 mln.

(Van een onzer correspondenten)

In het afgelopen jaar ontstond er in de koelhuizen van de zes EEG-landen een boteroverschot van ongeveer 300.000 ton. De opslag daarvan vergde een uitgave van zo'n f 240 miljoen, wat neerkomt op f 800 per ton per jaar.

Het kaasoverschot kon door middel van de produktie beperkende en de afzet bevorderende maatregelen grotendeels worden opgeruimd.

In West-Duitsland werd het vetgehalte van consumptiemelk vorig jaar verhoogd van 3 tot 3,3 pct., met als resultaat dat het verbruik ruimschoots werd gehandhaafd. Dit ondanks een prijsverhoging van 4 pf, per liter.

Bij een weekomzet van 50 miljoen kg. melk werd de boterproduktie wekelijks beperkt met 150 ton (bijna 3 pct.). Niettemin hebben onze oosterburen vorig jaar bijna 30.000 ton boter meer geproduceerd dan geconsumeerd.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1969-03-27

Melkveehouders krijgen geld weer terug uit *Zuivelfonds*

DEN HAAG, 26-3. De Nederlandse melkveehouders krijgen de twintig cent per honderd kilo melk, die zij sinds 8 december vorig jaar meer moesten betalen aan heffing voor het *zuivelfonds*, terug.

Het bestuur van het *produktschap voor zuivel* heeft daartoe woensdag besloten. In december besloot het bestuur, de heffing van tien tot dertig cent te verhogen, omdat men grote verliezen

vreesde op de resterende voorraden ingeleverde kaas uit de productie 1967-'68. Die verliezen zijn meegevallen, bovendien hoefde minder geld van de industriemelk- naar de consumptiemelksector te worden overgeheveld dan was verwacht. Daardoor zou het fonds per 31 maart a.s. naar raming een overschot kunnen hebben van 15,9 miljoen gulden. Door het teruggeven van de heffingsverhoging gaat daar 3,5 miljoen van af.

Verder besloot men anderhalf miljoen te besteden aan een tegemoetkoming aan de consumptiemelksector, door voor de maanden februari en maart van dit jaar het plafond voor de zogenaamde zuivelwaardetoeslagen af te schaffen.

Het Vrije volk, 1969-03-27

Dr. Mansholt: 30.000 ton boter niet te eten

Tien percent van de 300.000 ton boter, die al meer dan een jaar opgeslagen ligt, is niet meer voor menselijke consumptie geschikt. Dit heeft dr. Mansholt in Brussel meegedeeld aan de ministers van Landbouw in de EEG.

Dinsdag zijn de ministers er niet in geslaagd nieuwe prijzen voor landbouwprodukten vast te stellen.

Als noodmaatregel zijn de prijsregelingen voor zuivelprodukten en rundvlees met drie maanden verlengd tot 1 juli. De Nederlandse minister van Landbouw, ir. Lardinois, heeft zich uit protest van stemming onthouden. Verlenging van de bestaande prijsregeling betekent namelijk het handhaven van de tijdelijke correctiemaatregelen die maken dat de boeren in Frankrijk, België en Luxemburg een hogere prijs voor hun melk krijgen dan hun collega's in de andere EEG-landen.

Leeuwarder Courant, 1969-04-16

(Boter)bergafwaarts – ingezonden?

De zuiveloverschotten in de EEG groeien weer in angstwekkend tempo. Wanneer de huidige ontwikkeling doorgaat, zal de boterberg dit jaar nog van 300.000 ton aangroeien tot 470.000 - een waarde van bijna drie miljard gulden. De melkpoederberg groeit bijna even snel. Die omvat thans een 400.000 ton en zal volgens de deskundigen eind september ongeveer 500.000 ton hebben bereikt - een waarde van nog eens drie kwart miljard.

Zij die tegen het plan-Mansholt tekeer gaan, zullen als zij opzien naar deze gesubsidiëerde bergen, moeten toegeven, dat het op deze wijze niet kan doorgaan. Naarmate de zuiveloverschotten bergopwaarts gaan dreigt het EEG-landbouwbeleid bergafwaarts te gaan.

Het Plan-Mansholt voorziet in een hervorming van de landbouwstructuur in de EEG, waardoor de productie beter wordt afgestemd op de markt en de boeren, die over blijven, sociaal een beter bestaan hebben. De miljoenen, waarmee nu het steeds meer scheef groeien van de productie wordt gesubsidiëerd, zouden beter kunnen worden besteed aan een hervorming in

de geest van het plan-Mansholt. Dat zal wel lekenpraat zijn. Maar een leek - tevens belastingbetaler - kan aan de boter- en melkpoederbergen zien, dat het nu niet goed gaat.

Het Vrije volk, 1969-05-09

Mansholt: boterprijs moet sterk omlaag

(van onze correspondent LOUIS VELLEMAN)

Dr Sicco Mansholt, ondervoorzitter van de Europese uitvoerende commissie heeft in het Europees parlement in Straatsburg opnieuw krachtig aangedrongen op drastische verlaging van de roomboterprijs. Als de prijs voor de consument met 30 pct. wordt verminderd, is er kans, zei Mansholt, het overschot van 300.000 ton enigszins te verkleinen. De schepper van het plan 'landbouw 1980' sprak gistermiddag in Straatsburg over wat genoemd werd 'de verstikkende boterberg' en de 'uitdeinende melkzee.'

Maandag en dinsdag zullen in Luxemburg de ministers van Landbouw van de EEG-landen bij elkaar komen. Zij zullen voor 1 juli spijkers met koppen moeten slaan, de toestand wordt onhoudbaar.

Een aantal parlementsleden stortte zich in het onverwachte debat. De Nederlandse socialist Vredeling verweet zijn parlement wel te willen praten over de overschotten maar niet over het **plan-Mansholt**, waarin plannen staan om de markt te saneren. De liberale heer Dulin wilde de Engelsen snel laten toetreden tot de EEG. Zij zullen de boter wel opeten, zei hij. Waarop anderen reageerden met de opmerking dat de Australische roomboter nog geen derde kost van de Europese.

(zelfde courant)

Voor derde keer goedkope koelhuisboter

DEN HAAG (ANP) - Voor de derde maal sedert november vorig jaar zal goedkope koelhuisboter, die tegen ten hoogste f 1,20 per 250 gram door de detailhandel mag worden verkocht, verkrijgbaar zijn. De voorraad koelhuisboter in ons land, die door deze maatregel met 3.000 ton zal worden verminderd, bedraagt thans 44.000 ton.

Holtens Nieuwsblad, 1969-08-08

Speelbal politieke inzetten

Nog steeds geen vaststelling prijzen landbouwprodukten binnen de E.E.G.

De georganiseerde landbouw raakt steeds somberder gestemd over de prijsvaststelling van de landbouwprodukten binnen de E.E.G. Dit kwam o.m. tot uitdrukking in de vergadering van het hoofdbestuur van de O.L.M. van deze week.

„We moeten in de toekomst het ergste vrezen ten aanzien van de landbouwprijzen”. aldus voorzitter D. J. Jonkhans van de *Overijsselsche Landbouw Maatschappij* in zijn openingstoespraak in de vergadering van het O.L.M.-hoofdbestuur. Hij sprak er zijn teleurstelling over uit. dat de E.E.G., landbouwministers er in Brussel weer niet in waren geslaagd de prijzen voor dit jaar vast te stellen, mede als gevolg van de kabinetscrisis in Italië. En met de verkiezingen in de Duitse Bondsrepubliek voor de deur valt een voortdurende impasse te vrezen. De landbouw wordt steeds meer een speelbal van allerlei politieke inzetten; aldus de heer Jonkhans.

Zware tijd voor de boer

Hij voorspelde een zware tijd voor de boer, nu er geen zicht op is dat men in E.E.G.-verband het probleem van de overschotten goed zal aanvangen en de publieke opinie hoe langer hoe meer negatief beïnvloed wordt door publikaties, die de landbouw ten onrechte, als één achterlijke zaak voorstellen, waarbij herhaaldelijk op de aangroeiende boterberg wordt gewezen. Er bestaat naar zijn mening groot gevaar, dat men aanstonds in paniek raakt en harde maatregelen neemt, die voor de boeren onaanvaardbaar zijn.

Het probleem voor de overproductie ziet de heer Jonkhans niet als een kwestie van prijsstelling, omdat de ervaring leert dat de boer bij lagere prijzen meer produceert. Het prijsbeleid zal er volgens zijn inzicht op gericht moeten zijn de goede ondernemer in staat te stellen met zijn tijd mee te gaan en zijn bedrijf aan te passen. Welke bevolkingsgroep accepteert het eigenlijk, dat zijn inkomen in twee jaar niet is gestegen, maar zijn kosten wel, zo vroeg hij zich af. We moeten als landbouw meer op de grote trom slaan, meende hij.

De O.L.M.-voorzitter achtte het een dringende noodzaak, dat er heel spoedig overheidsmaatregelen worden genomen om de produktie te remmen. Een begin zou de instelling van een slachtpremie kunnen zijn, aldus de heer Jonkhans. Het O.L.M.-hoofdbestuur besloot unaniem een brief te zenden naar het Koninklijk Nederlands Landbouw Comité, waarin het zijn verontusting uitspreekt over uitstel van een zaak die geen uitstel gedooft.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1969-09-11

Zeven miljoen uit zuivelfonds voor voedselhulp

RIJSWIJK (ANP) - Uit het overschot van het *zuivelfonds* voor het melkprijsjaar april 1968-april 1969 zal een bedrag van zeven miljoen gulden beschikbaar worden gesteld voor de aankoop van boter, mager melkpoeder en andere zuivelprodukten voor voedselhulp. De minister van landbouw en visserij heeft zich bereid verklaard om uit overheidsgelden eveneens zeven miljoen voor dit doel beschikbaar te stellen.

De zeven miljoen in het *zuivelfonds* diende tot nu toe als garantie voor verliezen die zouden kunnen ontstaan doordat Nigeria zendingen zuivelprodukten, die als voedselhulp naar Biafra gestuurd worden, niet doorlaat. Na 30 september wordt deze garantie door de minister van landbouw en visserij overgenomen, zodat het bedrag dan voor het nieuwe doel vrijkomt. Het is de bedoeling het bedrag, dat hierna nog in het *zuivelfonds* overblijft, onder de veehouders te verdelen na 30 september. Het *zuivelfonds* voor 1968-'69 was het laatste dat Nederland heeft gekend. Na het inwerking treden van de gemeenschappelijke zuivelmarkt in de EEG heeft het bestuur van het produktschap besloten voor het lopende melkprijsjaar, geen nieuw fonds meer te stichten.

Kwart miljoen melkkoeien in EEG moet worden geslacht

BRUSSEL (ANP) De EEG-landen gaan een kwart miljoen melkproducenten koeien uit de productie nemen: er komt een slachtpremie op het slachten van 250.000 koeien. Het minimum, zei een ontevreden Europese-Commissielid dr. Mansholt over het slachtcompromis, dat afgelopen nacht door de ministers van landbouw van de Gemeenschap werd bereikt. De Europese botervoorraad, die nu jaarlijks met 100.000 ton stijgt zal na het slachten van een kwart miljoen koeien nog altijd met 70.000 ton stijgen. 'Ik ben het met de Franse minister Duhamel eens, dat de landbouwministers zich te veel in technische details verdiepen, in plaats van politieke beslissingen te nemen.' aldus dr. Mansholt.

Het compromis houdt in dat per koe *f* 720 slachtpremie wordt gegeven. Voor nog eens een kwart miljoen koeien wordt een 'omschakelingspremie' voor stopzetting van de melkproductie gegeven, ook van *f* 720 per dier. Als meer boeren belangstelling hebben voor de regeling, zal de EEG-ministerraad er nader over vergaderen. De helft van de kosten van de actie is voor rekening van het **EEG-landbouwfonds**, de andere 360 miljoen gulden is voor rekening van de zes EEG-landen zelf.

Italië, dat nauwelijks melkvee heeft, krijgt als compensatie een subsidie aan zijn citruskwekers.

	Resultaat tussen dec. 1969 en april 1970		Bron: PZ. 10 jr zuivelbeleid 1980	
	Slachtpremie		Niet in de handelbrengen	
	aanvrager	koeien	aanvrager	koeien
België	5.116	23.780	442	8.162
West-Duitsland	40.530	168.189	3.132	64.033
Frankrijk	10.691	49.479	3.965	64.814
Italië	6.389	33.219	720	15.128
Luxemburg	212	905	41	717
Nederland	2.421	14.888	516	10.393
Totaal EEG	65.359	290.460	8.816	163.247

Provinciale Zeeuwse Courant, 1969-10-09

Veehouders krijgen deel van heffing zuivelfonds terug

RIJSWIJK (ANP.) - De Nederlandse veehouders krijgen een deel terug van de zuivelfonds-heffing, die ze in het melkprijsjaar april 1968 – april 1969 hebben moeten betalen. De heffing bedroeg tien cent per honderd kilo afgeleverde melk en zestig cent per 100 kilo afgeleverde room. Ze wordt nu achteraf verlaagd tot resp. drie en achttien cent. Via de zuivelfabrieken zullen de boeren het te veel betaalde, alles bij elkaar ongeveer *f* 5.100.000, terug ontvangen.

Het bestuur van het *produktschap voor zuivel* kon (woensdag) tot deze mildheid-achteraf besluiten, omdat er in Nederlands negentiende en laatste zuivelfonds een batig saldo was van *f* 5.703.000. De ruim *f* 600.00, die na het terugbetalen van het heffingsgeld overblijft, blijft nog even achter de hand voor eventuele nagekomen posten, en dan is het uit met de jaarlijkse zuivelfondsen, die als hoofdtaak hadden het voordeel van de zogenaamde verrekenprijs voor

consumptiemelk aan alle melkveehouders ten goede te laten komen. Nieuwe EEG-regelingen hebben aan die taak een einde gemaakt.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1969-10-22

Koelhuisboter goedkoper?

(Van onze correspondent)

BRUSSEL - De ministers van landbouw van de zes zullen zich begin volgende week in Luxemburg weer bezig moeten houden met de boteroverschotten. Ons land heeft op het ogenblik circa, 73.000 ton koelhuisboter in voorraad en voor het Europa van de zes zal die zogeheten boterberg in totaal rondom de 400.000 ton liggen.

Verondersteld wordt dat minister Lardinois zijn collega's zal voorstellen te besluiten dat voor onbepaalde tijd koelhuisboter zal mogen worden afgezet tegen een prijs die vijftig procent van het thans geldende bedrag bedraagt.

De roomboter kan tegen die prijs met margarine en andere vetten concurreren. Naar verluidt zouden Frankrijk en Duitsland wel iets voor dit plan gevoelen en zouden zij eveneens een dergelijke machtiging willen vragen. Het ligt in de bedoeling dat het Europees landbouwfonds op deze boter een subsidie van circa f 1,15 per kilo zou geven.

Holtens Nieuwsblad, 1969-10-31

CBTB-ers hielden praat vergadering.

De leden van de afd. holtens van de *Chr. Boeren- en Tuindersbond* (CBTB) hield in gebouw „Rehoboth” de jaarlijkse zgn „Praatvergadering” die door voorzitter Hm. Landeweerd met gebed werd geopend na lezing van het schriftgedeelte Psalm 40:1-12.

Im zijn openingswoord herinnerde voorzitter Landeweerd aan de prachtige zomer en de mooie herfst. Er groeide heel veel en het geogste was van goede tot zeer goede kwaliteit. Dank voor zoveel zegen past ons jegens God die dit alles gaf.

Het is zeer te betreuren dat men de overschotten niet brengt daar waar dagelijks honderden mensen sterven van honger en gebrek.

Na dit openingswoord sprak de heeft Landeweerd een woord van welkom waarbij hij zich in het bijzonder richtte tot de heer H. W. Kemink te Hardenberg afgevaardigde van het Provinciaalbestuur CBTB.

De heer Kemink stond achterenvolgens stil bij de miljoenennota, saneringsfonds (waar onder de nieuwe voorwaarden weinig belangstelling meer bestaat) het samenvoegen van 7 à 8 kleine

bedrijfjes in een maatschap, de boterberg en 't plan van dr. Mansholt (afslachten van 250.000 melkkoeien), ruimtelijke ordening, de EEG enz.

Er ontspon zich naar aanleiding van deze voor de boeren zo hoogst belangrijke zaken een geanimeerde discussie.

De vrij goed bezochte praatavond werd door de heer Kemink met dankgebed gesloten.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1969-11-27

Tweede Kamer ziet geen gat in boterberg

(Van onze parlementaire redactie)

DEN HAAG - Voor de boteroverschotten in ons land en in de gehele EEG kregen gisteravond tijdens de debatten in de *tweede kamer* over de begroting van landbouw veel aandacht. Van allerlei zijden kreeg **minister Lardinois** verschillende suggesties om het probleem van de overschotten op te lossen. De KVP-er Van Koeverden stelde voor aan de kleine bakkers goedkoper boter te leveren. Ir Van Rossum (sgp) vroeg zich af - evenals trouwens de heer Van Koeverden - of de boter niet meer omgevormd kan worden tot 'neutraal vet', wat tegemoet komt aan de grote behoefte aan vet in de wereld.

Drs Dijkstra (d'66) stelde voor de waardering van de melk in de toekomst niet meer te laten afhangen van het vetgehalte, maar van het eiwitgehalte, zodat de boeren zullen trachten zoveel mogelijk eiwitrijke melk in plaats van vette melk te produceren. Daarmee kan het boteroverschot worden bestreden, zo zei hij, maar bovendien komt men dan tegemoet aan de grote behoefte in de wereld aan dierlijke eiwitten.

De heer Van Koeverden was van mening dat het EEG-beleid met betrekking tot de overschotten faalt. Hij drong er bij de minister op aan meer in Brussel te doen **om de afzet** van boter te stimuleren. Ook het ch-kamerlid Tolman had weinig waardering voor het EEG-beleid: 'men heeft wel wat geknabbeld aan de boterberg, maar het is niet tot een opruiming gekomen. Het grote vraagstuk is niet opgelost'.

Procenten

Alleen democraat Dijkstra liet een wat positiever geluid horen. De overschotten zijn volgens hem het gevolg van een bewust gekozen sociaal beleid. 'Dit sociale beleid heb ik juist geacht', zo voegde hij eraan toe. 'Het probleem van de overschotten is in wezen slechts een probleem van enkele procenten naar boven en naar beneden, zoals dat het geval is met het vetgehalte'.

De socialist Van der Ploeg vroeg de minister een nauwkeurige berekening van de kosten van een aantal produkten. **'Het onbehagen bij de consument, bij de belastingbetaler, bij de boer, de burgers en buitenlui groeit. Hij weet dat alles veel kost. Hij weet dat hij een deel daarvan betaalt, maar niet welk deel. Het is de taak van de minister om meer inzicht te geven in wat bijvoorbeeld een pond boter gemiddeld kost. Wat betaalt Brussel en wat betaalt Nederland?'** Fel verzette Van der Ploeg zich tegen plannen, die de minister bij geruchte zou koesteren, om de agrariërs te dwingen zelf meer boter te gebruiken. 'Als dit de minister lukt', zo vroeg hij zich af, gaat hij het dan proberen met de pluimveehouders voor de hoeveelheden van eieren die zij moeten eten onder de leus 'u moet verplicht eieren voor uw geld kiezen'. Het kamerlid verklaarde dat zijn fractie zich tegen elke vorm van consumptiedwang zal verzetten.

De heer Tolman (CHU) was ook wel tegen consumptiedwang, maar vond wel dat de betrokkenen, zoals de veehouders en de melkverwerkende industrie, zich toch wel eens moeten gaan bezighouden met het probleem.

[.....]

Prijsbeleid

De heer Tolman bleek het niet eens te zijn met de opvatting van minister Lardinois, dat men via lagere prijzen naar lagere productie moet komen. Met betrekking tot de prijsvoorstellen in de EEG om zo tot herstructurering te komen, zoals die deze week zijn bekend gemaakt, merkte hij op dat dat slecht nieuws was uit Brussel'.

De CHU-fractie leider vindt, evenals de fractie van de VVD, een prijsverlaging van landbouwproducten niet meer acceptabel.

De socialist Van der Ploeg kon zich wel verenigen met het idee van de prijsverlaging. Hij zag daarin geen gevaar voor de lonen, omdat de overgrote meerderheid van de landarbeiders toch niet werken op de kleine, marginale bedrijven. Drs. Dijkstra vond dat in deze materie nog te weinig inzicht bestaat, waardoor hij vooralsnog wat huiverig stond tegenover de prijsverlagingen.

De opmerking van dr Mansholt dat elke nieuwe hectare in de landbouw de EEG tweeduizend gulden kost, vond Tolman niet juist. Overigens zei hij, dat Mansholt maar eens duizend gulden (het EEG-aandeel) ter beschikking zou moeten stellen voor het braak laten liggen van een ha bouwland. 'Dan zullen de landbouwers in de rij gaan staan', meende de heer Tolman. Minister Lardinois interrumpeerde, dat men zelfs met f 500,- nog wel miljoenen hectare kan krijgen, maar dat dat dan toch wel een besluit zou moeten zijn van de EEG-ministerraad.

De antirevolutionair drs R. Zijlstra had ernstige kritiek op de prijsvoorstellen voor granen, suiker en melk die minister Lardinois uit Brussel heeft meegebracht.

Hij rekende de kamer voor dat deze prijzen, die op het huidige niveau gehandhaafd zijn, de gemiddelde ondernemer in de landbouw 1500 tot 2000 gulden gaat kosten, een inkomstenverlaging van rond 10 pct. Drs Zijlstra zei met spijt te hebben geconstateerd dat de compensatie voor dit verlies ten enen male ontbreekt.

Minister Lardinois hoopt de volgende week te antwoorden.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1969-11-28

TWEEDE KAMER – aanvulling op bovenstaande!

Kritische stemmen bij behandeling van de Landbouwbegroting

DEN HAAG, 26-11. De Nederlandse huisvrouw die nu koelhuisboter tegen sterk gereduceerde prijs kan kopen, vraagt zich af waarom eerst de kosten gemaakt worden om van verse boter koelhuisboter te maken en of het niet verstandiger is die kosten te vermijden door in tijden van overproductie verse beter tegen lage prijzen op de markt te brengen.

Woordvoerder en pleitbezorger van de huisvrouw was tijdens de behandeling van de landbouwbegroting in de Tweede Kamer de heer Van Koeverden (KVP). Men zal ook moeten trachten overschotten te voorkomen vond hij en daarvoor ging het besluit van de EEG-ministerraad 500.000 stuks melkvee door afslachting of overschakeling op vleesproductie uit de markt te nemen, hem niet ver genoeg. Hij dacht aan twee miljoen stuks, die dan wel op zoda-

nige wijze uit de melkproductie zullen moeten verdwijnen dat het evenwicht op de vleesmarkt er niet door wordt verstoord.

[De fruitteelt.....]

Limburgsch Dagblad 1969-12-04

Topje van de boterberg verdwijnt, maar:

In de koelhuizen liggen 324 miljoen pakjes boter

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 4 dec. - Deze week al mag de beslissing worden verwacht, dat de 7.500 ton koelhuisboter die in Nederland op de markt wordt gebracht zal worden uitgebreid tot 10.000 ton. Op die manier verdwijnt de top van de boterberg die ook in de Nederlandse landbouwwereld hoog oprijst. Op dit ogenblik ligt in de vaderlandse in de voorraadschuren 66.000.000 kilogram aan boteroverschot opgeslagen. De handelsvoorraad meegerekend bedroeg het totaal eind september zelfs 81.035.000 kg, dat wil zeggen: 324 miljoen pakjes. Dat is wel iets meer dan 54.237.000 kg van een jaar daarvoor.

Nederland heeft er een probleem bij. In de omringende landen is dat overigens niet anders. De gigantische boteroverschotten zijn tot de uitrusting gaan behoren van de zich in hun gemeenschappelijke landbouwpolitiek nog uiterst moeizaam bewegende EEG-partners. Eind september was de EEG-berg (september 1968 345.621 ton) tot 415.784 ton gestegen. Op het hoofdkantoor van de *Koninklijke Nederlandse Zuivelbond* constateert drs. H. Schelhaas: „Dat we met een erfenis van vorig jaar zitten blijkt wel uit het Cijfer van april 1968: het EEG-overschot was toen 180.000 ton”.

De heer Schelhaas is hoofd van de economische afdeling van de zuivelbond. Gevraagd naar zijn mening over het ontstaan van de boterberg zegt hij: „In elk westelijk land heb je landbouwoverschotten. De achtergrond is deze: de marktform van de landbouw is bijzonder zwak. Er zijn immers miljoenen kleine boeren. Philips bijv. kan zeggen: zoveel t.v.-apparaten zijn nodig, dit is mijn planning. Maar met miljoenen boeren kun je dat niet. Het marktmechanisme werkt in de landbouw niet zodanig dat er een automatisch evenwicht ontstaat”.

Aan de voet van de boterberg blijft de Nederlandse boer zijn melkproductie nijver uitbreiden.

In de eerste negen maanden van 1968 bedroeg de melkaanvoer 5.908.000 ton. Is dat zo langzamerhand niet wat teveel van het goede?

Net als toen

„Ik kan me”, antwoordt drs. Schelhaas. „voorstellen dat het iets irriterende heeft voor de mensen. De berg stijgt en de boeren blijven toch produceren. Maar dat komt omdat elke boer voor zichzelf handelt, net zo als die kleine ondernemingen dat 30 jaar geleden deden Net zoals men toen de werkloosheid niet aan kon kunnen we nu niets doen aan de landbouwoverschotten”. In dit verband speelt ook de sterk toegenomen productiviteit van de landbouw een belangrijke rol, Drs. Schelhaas erkent dat. Hij zegt: „Er wordt eerder te hard dan ouderwets gewerkt. Was de boer op het technisch niveau van vijf jaar geleden blijven staan, dan zou het melkoverschot er nu niet zijn. Een logische maatregel zou dus zijn om een aantal boeren af te laten vloeien. De Nederlandse landbouw is daar helemaal voor”.

Een drastische sanering van het boerenbedrijf kan wet degelijk meehelpen aan de beteugeling van de overproductie. Het werk van het onder het kabinet-Marijnen ingestelde ontwikkelings- en saneringsfonds is in dat opzicht niet zonder resultaat gebleven. Schelhaas: „Een paar duizend boeren vloeiden af. Maar het werkt tot onze teleurstelling in Nederland niet zo erg meer. Dat ligt naar onze mening aan de te grote zuinigheid van het huidige ministerie van landbouw. Mansholt heeft geprobeerd deze regeling op Europees niveau over te brengen. Maar zijn plan is helaas in de Brusselse politieke molen blijven steken”.

Die uitspraak tilt ook het gesprek naar Europees niveau. De heer Schelhaas over de essentiële factor van de spectaculaire groei van de ingeklusde botermassa: „De ellende is dat door de ontwikkeling van de Europese landbouwpolitiek de laatste jaren niets is gedaan. Die nalatigheid heeft het hele probleem zo ernstig gemaakt. Dan willen de Fransen niet, dan zijn het de Duitsers, dan weer de Belgen, die heel dwars zijn, en ga zo maar door. Mansholt zegt elke maand: „Ze hebben weer niets gedaan”. Dat is juist”.

In de EEG-landen (met een jaar-consumptie van 1,3 miljoen ton aan boter en Nederland als het meest margarine-minded) knellen in de snel gerezen boterberg-problematiek de banden die de partners moeten aaneensluiten. Schelhaas: „Wij zijn pas twee jaar met de EEG bezig. Ik herinner mij dat we in 1959 in Nederland ook met een overschot van 30.000 ton aan boter zaten. Het is altijd zo. Maar behalve door de mooie zomer van vorig jaar is het probleem verscherpt door de Europese landbouwpolitiek. Toen wij het alleen mochten oplossen waren we ook eerder van de voorraden af.

Uw zou er in moeten zitten om te weten hoe moeizaam de Europese landbouwpolitiek werkt. Het is goed om er bij te zeggen dat in 1968 ook de niet-EEG-landen met een boterberg kampen. Maar in bijv. Denemarken, Finland, Oostenrijk en Noorwegen was de zaak gauw opgelost. Daar kwamen slachtpremies voor melkkoeien, daar werd goedkope boter veel eerder op de markt gebracht”.

De aandrang om de aanval op de boterberg te ondernemen komt vooral van Nederlandse zijde. „Maar”, zo berust de heer Schelhaas: „Landen als West-Duitsland, Frankrijk en België zeggen: het loopt zo'n vaart nog niet”. Een voorbeeld van recente datum. Schelhaas: „Ook in de EEG-landen mag nu eindelijk worden begonnen met de afslachtpremies voor melkkoeien, ook al wordt het wel februari voordat de eerste koe onder die regeling valt. Nu is naar mijn gevoel die regeling veel te beperkt opgezet. Ze is bedoeld als eerste EEG-maatregel. In de EEG-landen mogen in totaal 250.000 melkkoeien worden afgeslacht. Er zijn daarnaast evenwel premies voor de omschakeling van melk- op vleesproductie. Dat is veel te weinig. Wij hadden het viervoudige, twee miljoen koeien dus, onder die regeling willen laten vallen”.

Weidegrond

Een oplossing kan mogelijk ook schuilen in het onttrekken van grond aan het koeien-bestand. Er is wel eens op gewezen dat met name in het westen het weidegebied te groot van omvang is. Drs. Schelhaas echter: „Nederland heeft minder dan een tiende deel van de EEG-melkproductie. Het is niet de taak van Nederland alleen om het probleem op te lossen. Bovendien, de weidegronden in het westen behoren tot de beste in de EEG. De vraag doet zich dan voor: waarom deze gronden opofferen en niet bepaalde gebieden in Frankrijk of West-Duitsland. We mogen misschien best iets ruimer omspringen met de aanleg van nieuwe steden. Ik wil er echter wel aan herinneren dat wij nog altijd één miljard aan deviezen opbrengen voor de Nederlandse economie”.

Het boteroverschot, in heel Nederland à f 0.50 tot f 1,- per kilo voor een jaar in de koelhuizen opgeslagen, is inmiddels voldoende gestegen om de minder met overproduktie gezegende ontwikkelingslanden enig dienstbetoon te verschaffen. Naar het ontwikkelingsgebied zijn inmiddels 5000 ton boterolie en 15.000 ton magere melkpoeder verstuurd. Schelhaas: „Evenals de boeren vinden ook wij het jammer, dat die boter hier maar blijft liggen. Het zegt ook wel iets dat de boeren zonder morren f 7 milj. op tafel hebben gelegd voor het wereldvoedselprogramma in Rome, dat voor dat bedrag bij ons melk- en zuivelprodukten heeft gekoch-

„Dat gebaar heeft ook weer stimulerend gewerkt voor de EEG, dat nu een ontwikkelingsprogramma voor de voedselhulp heeft. Aan de andere kant, de tijd van voorbereiding is weer zodanig dat het wel tot april zal duren voordat het besluit van Juli kan worden uitgevoerd”.

Een verlaging van de minimumprijs voor boter (de boeren ontvangen f 6.06 per kg.) lijkt naar de opvattingen van de zuivelbond geen oplossing te kunnen bieden om de berg te ondermijnen. Schelhaas verzekert: „De inkomsten van de boeren zouden dan te zeer in het nauw komen. Alle studie, wijzen uit dat hun inkomsten toch al lager liggen, dan die van vergelijkbare groepen in de samenleving”.

Ondertussen valt er in de burelen van de zuivelbond enig optimisme te signaleren, wanneer de cijfers weer hun niets verbergende taal spreken. Schelhaas: „We gaan nu toch wel wat de goede kant op. In oktober nam de totale EEG-voorraad met 23.000 ton af. Vorig jaar oktober nam ze nog met 8000 ton toe. Bovendien krijgt de Franse regering wat meer oog voor het probleem”.

De in te zetten slachtvee-premieregeling kan het eerste soelaas bieden. Alom komen ook „sociale” oplossingen op gang. In Nederland bijv. mag het leger al uit de overschot-voorraden putten. „Waar wij” zegt drs Schelhaas, „echter veel meer heil in zien zijn de koelhuisboteracties, het op de markt brengen dus van boter uit de koelhuizen tegen een lagere prijs”.

Heel ver weg schemert nog een andere oplossing. „Stel”, zegt Schelhaas, „dat de berichten juist zijn dat er in Rusland door een misoogst een grote vraag naar boter is. Dat zou een uitkomst kunnen zijn. Per slot van rekening heeft Rusland in de vijftiger jaren West-Europa ook al van zijn boteroverschotten afgeholpen”. Maar ook dan zal de boterberg niet geheel en al van de landbouwhorizon verdwijnen.

„In de landbouwpolitiek”, verklaart drs. Schelhaas, „zullen we moeten blijven rekenen op het bestrijden van overschotten”.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1969-12-18

De boterberg

DEN HAAG, 17-12. Op 1 november was 312 kilo¹ boter opgeslagen in koelhuizen van de interventiebureaus van de lidstaten van de gemeenschappelijke markt, en 92 miljoen kilo door particuliere voorraadhouders, aldus heeft de minister van landbouw en visserij, ir. Lardinois in antwoord op vragen van het Tweede Kamerlid Koekoek (B.P.) meegedeeld

---

¹ De krant wist het soms ook niet, moet natuurlijk 321 miljoen kilo zijn! (ZHN.)